Instanța de fond: Judecătoria Căușeni, sediul Ștefan Vodă (jud. O.Ciocîrtă-Rusu)

Dosarul nr. 2a-3179/23 (2-23020684-02-2a-16082023)

D E C I Z I E

29 noiembrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

Având în componenţa sa:
Președintele ședinței, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Dulghieru Dorin și Secrieru Ion

examinând în procedură scrisă, cererea de apel declarată de OCN „Microinvest" SRL împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 31 mai 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Microinvest" SRL împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei,

C O N S T A T Ă :

Pretențiile reclamantului:

La data de 08 februarie 2023 (conform plicului anexat), OCN „Microinvest" SRL s-a adresat în instanţă cu o cerere de chemare în judecată împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii a indicat că, în baza contractului de împrumut, nr.21040007354 din 15.07.2021 OCN „Microinvest" SRL a oferit pîrîtului ***** un împrumut în sumă de 20.000 lei cu scadența finală la data de 17.07.2023.

Menționează că, debitorul, *****, nu respectă condițiile contractului de împrumut sus menționat, nu achită plățile stabilite prin contract, astfel datoria acestuia față de reclamantă constituie suma totală de 20.868,59 lei, după cum urmează: datorie la împrumut 16.087,08 lei, dobânda 657,20 lei, comision – 1.984,31 lei și dobânda penalizatoare 2.140 lei, pentru încălcarea condițiilor contractuale.

Relevă că, la data de 07.07.2022 OCN „Microinvest" SRL a expediat pîrîtului notificarea cu nr.502, prin care i s-a comunicat faptul rezilierii contractului de împrumut nr.21040007354 din 15.07.2021 și i s-a acordat termen de 15 zile pentru achitarea tuturor plăților debitoare față de OCN „Microinvest" SRL, însă pînă în prezent pîrîtul nu a achitat suma indicată în notificarea menționată deși termenul acordat a expirat.

Solicită reclamantul OCN „Microinvest” SRL în urma concretizării acțiunii, încasarea de la ***** a datoriei în sumă de 20.868,59 lei și compensarea cheltuielilor de judecată ce constau din taxa de stat în sumă de 626,06 lei și cheltuielile pentru asistența juridică în sumă de 2.000 lei, precum și cheltuielile pentru citarea publică al pârâtului în mărime de 225 lei.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 31 mai 2023, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Microinvest” SRL împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei,.

S-a încasat de la ***** în beneficiul OCN „Microinvest” SRL conform contractului de credit nr. 210040007354 din 15.07.2021 datoria în mărime de 11.798,41 lei, dobânda contractuală în mărime de 657,20 lei, penalitatea în mărime de 2.140 lei și cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat proporțional părții admise în acțiune în mărime de 437,86 lei, cheltuieli pentru asistența juridică în sumă de 2.000 lei și cheltuieli pentru citarea publică în sumă de 225 lei , iar în total suma de 17.258,47 lei.

În rest, pretenția cu privire la încasarea comisionului s-a respins ca neîntemeiată

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 25 iunie 2023 OCN „Microinvest” SRL a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 31 mai 2023, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii, cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri de admitere integrală a pretențiilor reclamantului.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel a indicat motive similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, indicând suplimentar că datele din evidenţa contabilă a apelantei nu au fost combătute în nici un mod de către intimat prin prezentarea actelor primare, contrar sarcinii pozitive de probaţiune instituită de art. 118 CPC.

Declară că, dreptul apelantei de a institui un comision în contractul de credit nebancar este prevăzut atât de Legea cu privire la organizaţiile de creditare nebancară, de art. 12 alin. (2) al Legii privind contractele de credit pentru consumatori, cât şi de prevederile art. 1765 Cod civil.

Menționează că, contrar aserţiunilor primei instanţe, comisionul de administrare este instituit pentru acoperirea cheltuielilor creditorului aferente administrării creditului acordat în sumă de 20.000 lei, de care beneficiază împrumutatul pe tot parcursul realizării contractului de împrumut, şi anume: serviciile call-centrului, monitorizarea situaţiei împrumutului, examinarea adresărilor împrumutatului, întocmirea rapoartelor aferente împrumutului acordat, inclusiv pentru autorităţile statului, întocmirea şi remiterea înştiinţărilor, inclusiv

prin intermediul reţelelor de telecomunicaţii, privind existenţa restanţelor, soldul curent al ratelor, efectuarea operaţiunilor în scopul utilizării/rambursării împrumutului acordat, ce fac parte din firescul activităţii apelantei şi, ca orice serviciu, şi această monitorizare şi administrare are un cost, ce a fost acceptat de împrumutat la semnarea contractului de împrumut.

Susține că, clauza referitoare la comisionul de administrare, fiind întocmită într-un sens comun denotă atribuirea acesteia la firescul activităţii de microfinanţare, iar faptul perceperii lunare a comisionului de administrare pentru operaţiuni legate de utilizarea/monitorizarea/rambursarea creditului şi cel de administrare, ce denotă evident prestaţia efectuată, aceasta fiind identificabilă, inclusiv cu referire la costuri, expuse expres şi clar în textul contractului, nu este contrar vreunei dispoziţii legale, astfel încât aceasta nu poate fi lovită de nulitate, inclusiv în contextul în care scopul perceperii comisionului de administrare nu creează un dezechilibru contractual în sine.

Comunică că, în cazul dat nu a fost cauzat un dezechilibru semnificativ, deoarece împrumutatul nu a fost plasat într-o situaţie juridică deosebit de gravă în raport cu normele legale, drepturile acestuia nu au fost restrânse prin clauza declarată nulă de prima instanţă, şi nu au fost instituite piedici în exercitarea drepturilor acestuia, iar cuantumul comisionului a fost inclus în calculul creditului suficient de clar pentru a fi înţeles de către intimat.

Consideră că, constatările făcute de prima instanţă denotă admiterea unei ingerinţe în categoria aprecierii abuzive şi nejustificate a preţului stabilit al comisionului de administrare (rezonabil în raport cu perioada de rambursare aleasă de împrumutat), contrar principiului libertăţii contractuale, sub auspiciul unei pretinse „clauze abuzive”, inexistente în prezenta cauză, inclusiv în situaţia în care clauza respectivă nu se încadrează în nici unul din temeiurile instituite de Lege pentru a fi apreciată ca fiind abuzivă.

Declară că, prin soluția adoptată debitorul este scutit de obligaţia de a restitui suma primită în natură cu titlu de împrumut în cuantum integral datorată și favorizează nerespectarea de către împrumutaţi a obligaţiunilor asumate, având în vedere că intimatul este, potrivit datelor plasate pe portalul instanţei, este un debitor un rău-platnic înregistrând mai multe litigii.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 31 mai 2023, iar cererea de apel a fost depusă la data de 25 iunie 2023, astfel Colegiul constată că, apelul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanţei de apel:

În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit dispoziţiilor art. 118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

În conformitate cu prevederile art. 276^2 Cod de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depăşeşte 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei, fără a se lua în considerare dobînzile, penalităţile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă. Procedura reglementată de prezentul capitol nu se aplică în materie fiscală, vamală sau în cazul răspunderii pentru prejudiciul cauzat de o autoritate publică ori de o persoană cu funcţie de răspundere şi al răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată, precum şi în cazul litigiilor cu privire la drepturile nepatrimoniale. Dispoziţiile prezentului cod privind procedura contencioasă se aplică la examinarea cererilor cu valoare redusă în măsura în care dispoziţiile prezentului capitol nu prevăd altfel.

Potrivit prevederilor art. 276^3 Cod de procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanților la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică. Judecătorul poate să respingă o astfel de solicitare în cazul în care consideră că, ținând cont de împrejurările cauzei, nu sânt necesare dezbateri publice. Respingerea se dispune printr-o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul. În termen de 30 de zile de la comunicarea cererii de chemare în judecată şi a înscrisurilor anexate, inclusiv în cazul comunicării prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, pârâtul prezintă instanţei judecătoreşti şi reclamantului o referinţă, precum şi copii de pe înscrisurile necesare. Pârâtul poate depune o cerere reconvenţională în condiţiile art. art. 172 şi 173 Cod de procedură civilă, doar dacă valoarea acţiunii reconvenţionale nu depăşeşte valoarea admisibilă şi condiţiile

legale de exercitare a cererii iniţiale cu valoare redusă. Dacă din materialele cauzei rezultă că cererea nu poate fi examinată în ordinea stabilită pentru cererile cu valoare redusă, judecătorul, prin încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul, dispune examinarea cauzei în ordine generală. În acest caz, prevederile prezentului capitol sânt inaplicabile.

Totodată, potrivit prevederilor art. 276^4 Cod de procedură civilă, instanţa soluţionează cauza şi adoptă dispozitivul hotărîrii într-un termen de cel mult 6 luni de la data depunerii cererii. Dacă, după ce i s-au comunicat cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate, pîrîtul nu depune referinţă, soluţionarea cererii se face în baza materialelor anexate la dosar. Hotărîrea judecătorească adoptată se publică pe pagina web a instanţei judecătoreşti şi se comunică participanţilor la proces, inclusiv prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Hotărîrea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condiţiile prezentului cod. Deciziile instanţei de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunţare. Instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.

În conformitate cu art. 373 alin. alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Astfel, instanţa de apel, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe, constată că aceasta urmează a fi menţinută, ori concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în corespundere cu circumstanţele cauzei şi normele de drept material au fost aplicate corect.

Circumstanţele de fapt ale cauzei:

Din materialele cauzei rezultă că, prin contractul de credit (cu dobândă) nr. 21040007354 din 15.07.2021 OCN „Microinvest” SRL în calitate de împrumutător i-a acordat ***** un împrumut bănesc în mărime de 20.000 lei pentru o perioadă de 24 luni. (f.d.11-14)

Astfel, potrivit acordului debitorul ***** şi-a asumat obligaţia de a rambursa creditul conform graficului de rambursare pînă la data de 17.07.2023.

În conformitate cu pct. 1.4. și 1.5 al contractului nr. 21040007354 din 15.07.2021, pentru utilizarea creditului acordat, ***** s-a obligă să plătească OCN

„Microinvest” SRL o dobândă de 12% anual la împrumut și un comision lunar de administrare în mărime de 3,20%, care urma a fi calculat la soldul creditului.

Respectiv, DAE în contractul nr. 21040007354 din 15.07.2021 constituie efectiv 69,61%.

Conform prevederilor contractuale, efectiv, debitorul ***** urma să restituie pe parcursul a 24 de luni în baza contractului nr. 21040007354 din 15.07.2021, suma creditului de 20.000 lei, cu o dobîndă de 12% anual în sumă de 2.899,93 lei și un comision de administrare lunar de 3,20% în sumă de 9,279,82 lei, iar în total suma de 32.179,75 lei.

Instanța de apel a reținut că, OCN „Microinvest” SRL în calitate de împrumutător, și-a onorat integral obligațiile contractuale de acordare a sumei de 20.000 lei cu împrumut *****, fapt confirmat prin înscrisurile administrate la dosar, și anume prin ordinul de eliberare a numerarului nr. 445 din 15.07.2021, prin care pârâtul ***** contrasemnătură a confirmat primirea mijloacelor bănești. (f.d.16)

Colegiul Civil a stabilit că potrivit graficului de rambursare a împrumutului și al calculului desfășurat al costului împrumutului, pârâtul ***** a efectuat achitări a împrumutului în mărime de 11.424,98 lei. (f.d.19-21)

În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, OCN „Microinvest” SRL a înaintat în adresa pârâtului, la data de 27.05.2022, cerere prin care i-a fost comunicat pârâtului despre necesitatea stingerii datoriei restantă în termenul de 15 zile, însă această solicitare a rămas fără executare de către pârât. (f.d.17)

Astfel, OCN „Microinvest” SRL a solicitat instanței de judecată pronunțarea unei hotărâri judecătorești cu privire la încasarea de la ***** în beneficiul reclamantului, a datoriei la împrumut în mărime de 16.087,08 lei, dobânzii contractuale în mărime de 657,20 lei, comision de administrare 1.984,31 lei și penalității în sumă de 2.140 lei.

Conform art. 774 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 775 alin. (1) Cod civil, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.

Conform art. 776 Codul civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Potrivit art. 858 alin. (2) Codul civil, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

În conformitate cu art.1242 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar acesta se obligă să restituie banii în aceiaşi sumă

sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Art.1247 alin. (1) Cod civil, statuează că, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract.

Conform art. 1763 Codul civil, prin contractul de credit, o bancă sau o organizaţie de creditare nebancară (creditor) se obligă să pună la dispoziţia unei alte persoane (debitor) o sumă de bani ca împrumut, cu condiţia rambursării ei, a plăţii dobînzii şi a altor plăţi aferente, sau îşi asumă orice alt angajament de a achiziţiona o creanţă sau de a efectua o plată, de a prelungi termenul de rambursare a datoriei sau de a emite orice garanţii.

Prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii reclamantului OCN „Microinvest” SRL, dispunând încasarea din contul debitorului ***** a datoriei restante conform contractului de împrumut nr. 21040007354 din 15.07.2021 în mărime de 17.258,47 lei, compuse din suma de 11.798,41 lei cu titlu de datorie la împrumut, dobânda contractuală în mărime de 657,20 lei, penalitatea în mărime de 2.140 lei și cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat proporțional părții admise în acțiune în mărime de 437,86 lei, cheltuieli pentru asistența juridică în sumă de 2.000 lei și cheltuieli pentru citarea publică în sumă de 225 lei. În rest acțiunea OCN „Microinvest” SRL s-a respins.

Colegiul civil atestă că, OCN „Microinvest” SRL a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, în partea respingerii cerințelor privind încasarea penalității contractuale și a comisionului de administrare.

Instanţa de apel a reţinut că, OCN „Microinvest” SRL prestează servicii de acordare a împrumuturilor, prin urmare, contractul încheiat de OCN „Microinvest” SRL cu *****, privind acordarea creditelor personale reprezintă contracte de consum a împrumuturilor acordate şi pentru care, acestora le sunt aplicabile dispoziţiile privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii prevăzute în Cartea a treia, Titlul II, Capitolul V, art. art. 1069-1081 Cod civil.

În temeiul art. 1765 Cod civil, în afară de dobîndă, părţile pot conveni asupra unui comision pentru serviciile prestate în legătură cu utilizarea creditului.

Potrivit art. 334 alin.(1) Cod civil, actul juridic sau clauza care contravin vădit ordinii publice sau bunelor moravuri sînt nule.

Conform art. 328 alin.(1) și alin.(2) Cod civil, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atît pe cale de acţiune, cît şi pe cale de excepţie, de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanţilor la proces. Nulitatea absolută nu poate fi înlăturată prin confirmarea de către părţile actului lovit de nulitate sau succesorii acestora.”

În conformitate cu prevederile art. 329 alin.(1) și (2) Cod civil, în contractele cu consumatorii sînt nule clauzele abuzive, precum şi clauzele prin care se derogă

de la dispoziţiile legale de la care este interzis a se deroga în detrimentul consumatorului (nulitatea de protecţie). Nulitatea de protecţie operează doar în măsura în care avantajează consumatorul.

Potrivit art. 1069 alin.(4) Cod civil, în contractul dintre un profesionist şi un consumator se prezumă că: a) clauzele au fost propuse de către profesionist; b) clauzele nu au fost negociate individual; c) clauzele elaborate de către un intermediar sau un alt terţ au fost propuse de către profesionist.

Conform art. 1071 Cod civil, *persoana care prezintă clauze care nu au fost negociate individual este obligată să se asigure că ele sînt elaborate şi comunicate într-un limbaj clar şi inteligibil, precum şi să fie lizibile*. Această cerinţă este aplicabilă textului în întregime, inclusiv notelor de subsol, trimiterilor la alte texte sau specificaţiilor de orice natură. *Într-un contract dintre un profesionist şi un consumator, clauza propusă de către profesionist cu încălcarea obligaţiei de transparenţă impuse prin dispoziţiile alin.(1) poate fi considerată abuzivă doar pe acest unic temei*.

Art. 1072 alin.(1) Cod civil stabilește că, *într-un contract dintre un profesionist şi un consumator, clauza care nu a fost negociată individual se consideră abuzivă dacă este propusă de către profesionist şi dezavantajează considerabil, contrar bunei-credinţe, consumatorul*.

Potrivit art. 1076 alin.(1)-(3) Codul civil, (1) Clauza abuzivă este lovită de nulitate absolută. (2) Această nulitate de protecţie operează doar în măsura în care anularea clauzei avantajează partea care nu a propus clauza abuzivă. (3) *În cazul în care partea care nu a propus clauza abuzivă este un consumator, instanţa de judecată este obligată să invoce nulitatea din oficiu*.

În conformitate cu art.16 lit. a) Legea nr.105 din 13.03.2003 privind protecţia consumatorilor, consumatorul, la încheierea contractelor, are următoarele dreptul de a lua liber decizii la achiziţionarea produsului, serviciului, fără a i se impune în contracte clauze abuzive sau care pot favoriza folosirea unor practici comerciale incorecte, de natură a influenţa opţiunea acestuia.

În acest sens, Colegiul civil reține că, OCN „Microinvest” SRL a admis în textul contractului clauze abuzive, prin introducerea în contractul de credit nr. nr. 21040007354 din 15.07.2021 a unui comision de administrare lunar în mărime de 3,20% lunar din valoarea împrumutului, în mărime totală de 9.278,82 lei, or, acesta are menirea de a crea consumatorului condiții disproporționale în raport cu persoana creditorului, fapt care este inadmisibil în cadrul relațiilor cu consumatorii, nefiind negociată clauza respectivă.

Colegiul civil consideră că, OCN „Microinvest” SRL, care este un profesionist ce se ocupă cu acordarea împrumuturilor, prin introducerea clauzei privind încasarea comisionului de administrare, impune consumatorului executarea unei obligații, fără a-i acorda debitorului o contraprestație în acest sens, or

acordarea împrumutului nu poate fi calificată drept un temei care justifică automat încasarea comisionului, care prin natura sa nu are la bază nici un suport juridic, apelantul-reclamant nemotivând oportunitatea și necesitatea acestuia, astfel comisioanele pretinse au de fapt caracterul unei dobânzi camuflate, faptul dat fiind inadmisibil în raportul cu consumatorii.

Colegiul civil consideră că, notificarea prealabilă a debitorului privind zilele de plată, întârzierile de achitare, deservirea call-centrului, examinarea bonității debitorului și costurile de accesare a registrelor publice, pe care le oferă reclamantul, face parte din activitatea firească a reclamantului-apelant OCN „Microinvest" SRL, care este un profesionist ce se ocupă cu acordarea împrumuturilor, iar costurile ce apar în legătură administrarea acestuia urmează a fi acoperită prin perceperea dobânzii și nicidecum în ceea ce privește încasarea comisionului.

Totodată, Colegiul accentuează că, contractul de împrumut încheiat între părți, reprezintă un acord sinalagmatic, astfel în temeiul acestuia, participanții raportului juridic dispun de drepturi și obligații corelative.

Astfel, reclamantul, prin introducerea comisionului, impune consumatorului executarea unei obligații, fără a-i acorda debitorului o contraprestație în acest sens, or, acordarea împrumutului nu poate fi calificată drept un temei care justifică automat încasarea comisionului, care prin natura sa nu are la bază nici un suport juridic, apelantul-reclamant nemotivând oportunitatea și necesitatea acestuia, astfel comisioanele pretinse au de fapt caracterul unei dobânzi camuflate, faptul dat fiind inadmisibil în raportul cu consumatorii.

Se va mai preciza că în contractul de credit 21040007354 din 15.07.2021 părțile deja au stabilit o dobândă anuală în mărime de 12%, iar în acest sens societatea reclamantă artificial pretinde o dublă prestație. Deasemenea, în contractul de împrumut nr. 21040007354 din 15.07.2021 valoarea absolută a comisionului depășește mai mult de trei ori valoarea absolută a dobânzii pentru utilizarea împrumutului, iar aceste comisioane prejudiciază consumatorul, prin crearea unui dezechilibru semnificativ în detrimentul acestuia.

În acest context se constată că obligației consumatorului de a plăti comisionul nu îi corespunde o obligație corelativă și echivalentă a profesionistului de a presta un serviciu suplimentar acordării împrumutului.

Pentru aceste motive, se constată că prin aceste clauze se încalcă obligația de bună-credință în raport cu debitorul, deoarece încasarea comisioanelor respective nu este justificată prin contraprestații din partea creditorului.

În ceea ce vizează pretenția reclamantului OCN „Microinvest" SRL cu privire la încasarea penalității, Colegiul civil apreciază criticile apelantului în acest sens ca fiind nefondate, iar constatările primei instanțe ca fiind întemeiate, care a apreciat just raportul juridic litigios și a emis o soluție corectă la caz.

Astfel, pe cale de consecință, ținând cont de constatările de fapt și de normele de drept enunțate supra, Colegiul civil consideră corectă concluzia primei instanțe de deducere al comisionului achitat în mărime de 4.288,67 lei din suma datoriei la împrumut în mărime de 16.087,08 lei, dat fiind faptul că aceste achitări au avut loc în baza unei clauze abuzive.

Colegiul a mai reținut că, deși la contractul de credit sunt prezentate informațiile precontractuale precum și declarația din 15.07.2021, iar reclamantul consideră că au fost negociate condiţiile contractului, ultimul nu a făcut dovada faptului că aceste condiții au fost negociate, or mențiunea debitorului precum că toate informațiile i-au fost furnizate, sunt formale și standardizate, iar acesta a fost lipsit de posibilitatea să influențeze natura lor, iar consimțământul dat de consumator la momentul încheierii contractului este considerat ca fiind inexistent, întrucât a fost exprimat în contextul unei stări de constrângere financiară, stare de care OCN „Microinvest" SRL, în calitate de comerciant, a profitat de poziția sa dominantă impune obligaţii excesive cocontractantului aflat într-o poziţie defavorabilă.

Instanța de apel consideră că reclamantul-apelant nu a demonstrat faptul că contractul încheiat de către acesta cu clienţii sunt negociate şi încheiate în conformitate cu prevederile legii, iar clauza contractuală care prevede obligaţia de plată a comisionului, fiind declarată nulă, or apelantul contrar prevederilor art. 1069 alin. (4) Codul civil nu a răsturnat prezumția lipsei negocierii individuale a contractului, astfel, în cazul în care comerciantul pretinde că o clauză standard a fost negociată individual, lui îi revine sarcina probei, or faptul că debitorului i-au fost aduse la cunoștință clauzele contractuale, iar ultimul le-a acceptat nu poate echivala cu negocierea acestor clauze.

Scopul instituirii nulității absolute a clauzelor abuzive constă în descurajarea profesioniștilor să utilizeze clauze abuzive în contractele încheiate cu consumatorii. Scopul menționat nu poate fi atins dacă în rezultatul constatării nulității absolute efectele clauzelor abuzive s-ar diminua până la limita stabilită prin lege. În acest caz, este necesară excluderea totală a efectelor clauzelor abuzive, astfel încât să se înțeleagă că, în cazul constatării caracterului abuziv al clauzelor contractuale, utilizatorul nu va putea miza pe reducerea efectelor clauzelor abuzive până la minimul legal, astfel fiind sancționat pentru practicarea clauzelor abuzive.

Colegiul civil atestă că din conținutul convenției părților, se atestă o discrepanță majoră dintre interesele consumatorului ocrotite de lege și interesul economic al organizației de creditare nebancară reclamantă, OCN „Microinvest" SRL, fiind profesionist care prestează servicii în domeniul creditării nebancare al persoanelor fizice și juridice.

Din cele expuse, Colegiul civil va accentua că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa *inter alia* a statuat că în ce privește problema, dacă o instanţă învestită cu un litigiu, decurgînd dintr-un contract încheiat între un comerciant şi un consumator poate verifica, din oficiu, în ce măsură clauzele cuprinse în acest contract au caracter abuziv, trebuie constatat că sistemul de protecţie introdus prin directivă porneşte de la premisa, potrivit căreia consumatorul se află, din punctul de vedere al echilibrului contractual şi al forţei de a negocia, într-o poziţie dezavantajoasă faţă de comerciant si deţine un nivel mai scăzut de cunoştinţe faţă de acesta, ceea ce duce la acceptarea unor clauze prestabilite de comerciant, fără posibilitatea de a influenţa conţinutul acestora.

Aplicînd aceste raționamente la circumstanţele cauzei, instanța stabilește că de fapt, contractul de împrumut care formează obiectul acestei cauze, constituie un contract de adeziune, în care clauzele sînt formulate în prealabil de către OCN „Microinvest" SRL consumatorul neavînd posibilitatea de a influenţa conţinutul lor, fiind pus în situaţia de a accepta încheierea contractului în condiţiile impuse ori de a renunţa la încheierea lui.

Respectiv, instanța de fond corect a constatat faptul că OCN „Microinvest" SRL nu este în drept de a pretinde de la pârâte încasarea comisionului de administrare clauzei penale în cadrul contractului de împrumut nr.21040007354 din 15.07.2021.

Prin urmare, reieşind din cele expuse, Colegiul Civil constată că, la judecarea cauzei, prima instanţă a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, a interpretat şi aplicat corect normele de drept material şi procedural cu pronunţarea unei hotărâri legale şi întemeiate pe circumstanţele de fapt constatate prin probe pertinente şi concludente, astfel Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. art. 276^4, 385 lit. a), 389-390 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,

D E C I D E:

Se respinge apelul declarat de OCN „Microinvest" SRL.

Se menţine hotărârea Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 31 mai 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de OCN „Microinvest" SRL împotriva lui ***** cu privire la încasarea datoriei.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, fiind definitivă și irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Dulghieru Dorin

Secrieru Ion